

# GAZETA TRANSILVANIEI.

P 2538

**"GAZETA" iese în fiecare zi.**

**Abonamente pentru Austro-Ungaria:**  
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.  
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.

**Pentru România și străinătate:**  
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de *Duminecă* 8 franci.

Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.

**Abonamentul pentru Brașov**  
Administrațiunea, Piața mare  
Târgul Inului Nr. 30, etajul I.  
Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.  
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminecă 1)

529

H.

r. 1.—Anul LXIII.

Brașov, Sâmbătă 1 (13) Ianuarie.

1900.

Din cauza scrierilor Sfântului Vasile, ziua nu va apărea până anul sfânt.

## In pragul anului nou.

Brașov, 31 Decembrie.

Erăși se încheie un an din viața noastră și a poporului nostru, anul acela care începem a număra o altă viață dela nascerea lui Christos și spre care tocmai de aceea există deosebire de vederi în lumea noastră, decât prin el se încheie seculul al nou-șpre-decelea și se începe al două-decelea, ori că este anul penultim din veacul acesta, care după calculul exact se termină numai în 1 Decembrie 1900.

Fiă, că cu el se sfârșesc veacul al 19-lea ori nu, anul 1899 a fost pentru națiunea română din sud-estul Europei un an de nouă cereri, cari sunt o viuă admoniere pentru Români de a-o rupe odată pentru tot-deuna cu unele obiceiuri viciușoare, ce li-au rămas din timpurile de restriște și de cari încă nu au putut desbăra cu totul în jumătatea de veac, ce a trecut dela reînălțarea lor națională, — obiceiuri, cum sunt nepăsarea, ce bânțuie încă tare în sinul nostru, în ce privește apărarea drepturilor și intereselor naționale în contra încălcărilor streinilor adversari ai neamului nostru; mai departe ușurința în privința traiului, fără a ține îndestulă de ziua de mâine și fără a lucra necurmat cu prevederea omului înțelept, care se gândesc serios la ameliorarea neajunsurilor prezente și a asigurarea viitorului; apoi nenovădită înclinare spre certă între frați, pentru a satisface poftele și ambițiunile unora și altora în urma unor interese vremelnice, cari ar trebui să dispară ori de câte-ori se tratăză de marile interese ale națiunii care cere și pretinde tăria prin buna înțelegere și strinsa unire a tuturor fiilor săi.

Anul, de care ne despărțim, a deschis ochii Românilor din toate țările locuite de ei și i-a învățat să

conștientă și să se convingă, că n'au a-se încrede, decât în forțele și în puterea lor proprie națională și că, prin urmare, cea mai sântă datorie și chemare a lor este înainte de toate, de a căuta să-și întărească aceste forțe.

Ori dădă nu acesta este învățătura, ce trebuie s'o tragă din experiențele făcute în anul, ce se încheie, Români din Tisa și Carpați?

Evenimentele dela începutul anului 1899, cari au preocupat atât de mult spiritele în monarhia noastră din cauza incurcăturilor dualiste, au adus cu sine și în Ungaria căderea unui guvern, ce era atât de urgisit, mai ales în sinul popoarelor nemaghiare, cari au avut să sufere atâtea lovituri și neîndeptări din parte-i. A urmat un nou guvern, său mai bine d'is un alt șef de guvern, despre care s'a susținut în cercurile maghiare, că va introduce o nouă direcțiă, un noi sistem de guvernare mai cinstit și care a venit la putere cu devisa: lege, drept și dreptate.

Cu încordare aștepta lumea și țera să vadă la lucru noul guvern și să poată judeca din faptele lui, decât în adevăr el însemna o schimbare spre bine. Mulți și dintre ai noștri erau înclinați a crede într-o astfel de schimbare.

Ce am esperiat însă în cele șase luni trecute, de când este la cârmă actualul guvern? S'a putut convinge ori și cine, ci în ceea ce atinge cauza națiunilor asuprite din acest stat, sistemul cel vechiu se continuă sub o nouă firmă. Nicăiri nu s'a deschis nici o ușură măcar speranțelor într-o îmbunătățire a stărilor asiatică, sub care gem popoarele nemaghiare.

Români indeosebi au putut din nou să se convingă, că speranța lor într'un viitor mai bun nu și-o pot întemeia, decât numai în ei înșiși, în energia luptei lor de apărare și în hotărârea lor nestrămutată, de a nu ceda nimic din drepturile, ce li-se cuvin, ca unui factor însemnat

constitativ al statului acestuia poliglot.

Cu atât mai dureros a trebuit să atingă pe toți aceia dintre noi, cari suferim serios și vedem cevași mai departe în viitor, comedia așa d'isei înfrățiri, ce s'a jucat astă-vară la o ocaziune atât de nepotrivită, cum a fost instalarea episcopului Aradului.

Infrățirea a durat, cum bine s'a preșis din ambele părți, numai până ce s'a aședat spuma din paharele de șampaniă, cari s'au ciocnit pentru ea și ar fi trecut și acel incident ca un vis neplăcut, decât nu ar fi fost însoțit de urmările rele, ce trebuie să le aibă ori-ce pas făcut în contra sentimentului public național. Desbinarea își face cuib tot pe acolo, pe unde se arată asemenea semne de separare și de sfidare a simțului național.

Ceea-ce nu are însă basă trebuie să dispară înainte crudei realități. Așa și anintitul incident n'a fost pentru noi, decât un avertisment, ca în viitor să veghiăm cu mai mare gelosie și vigore asupra intereselor solidarității noastre, dela care atârnă ori-ce succes în grăua luptă, ce o purtăm.

Încet, încet vor trebui să dispară dintre noi toate disensiunile, ce împedecă mersul luptei noastre și cari n'au rădăcină în popor, ci sunt numai artificial nutrite, în mare parte de șopte și de influințe străine. Necessitatea în lupta de apărare a limbii și a naționalității noastre ne conștrânge a ne îndoi forțele de rezistență prin strinsa lor unire și concentrare, căci cuțitul a ajuns la os când adversarii noștri merg până a ataca chiar și memoria luptătorilor noștri răposați, cari s'au jertfit pentru libertatea și drepturile națiunii noastre.

Un exemplu viu și îmbucurător de reculegere și de unire frățească în fața pericolului amenințător ne dau aji Români bucovineni, cari se luptă cu atâta bărbăție în contra unui regim nefast al țerei lor, care le încalcă drepturile și libertatea și le atacă cele mai sfinte interese na-

ționale, vrând să le submineze poziția ca popor autohton diriguitor al Bucovinei.

Dér nu numai pentru noi, Români din Austro-Ungaria, ci și pentru frații noștri din regatul vecin român independent a fost anul 1899 un avertisment, că trebuie să încețeze cu multe din obiceiurile ereditate și să se dedea a-și mări puterea, a-și întări și încheaga organizația statului printr'o muncă mai sistematică și mai stăruitoare pentru consolidarea stărilor interioare, prin cultivarea și lăfșirea spiritului adevărat național și prin ridicarea și asigurarea bunăstărei economice a poporului.

Perderile, ce le-a suferit țera în urma relei recolte din anul acesta îi îndrumăză tot-odată de a fi cu mai multă prevedere, căutând a se asigura, în contra urmărilor anilor răi pentru agricultură, printr'un sistem înțelept de economii și prin dezvoltarea puterii de muncă și de câștig a țerei pe toate terenurile.

Anul 1899 a adus dér Românilor din toate părțile grele cercări, dér tot răul își are și partea sa bună.

Pentru noi Români din monarhia austro-ungară, mai ales învățătura, ce ni-au dat-o evenimentele din anul acesta este de mare preț, fiind-că ne dovedesce, că numai în noi, în forțele noastre proprii și în organizarea strinsa a acestora, pentru a pute să rezistăm cu atât mai mult atacurilor adversarilor, este scăparea, este cea mai de căpeteniă garanță pentru isbândă viitoare în năsuințele noastre legitime de egală îndreptățire națională.

Convingerea aceasta, care a prins rădăcină adâncă în poporul nostru, ne va călăuzi pașii și lucrarea în viitor și ne va arăta calea adevărată, pe care înaintând să putem vedea realizată egala noastră îndreptățire națională.

În speranța acesta firmă urăm tuturor fraților an nou tericlit!

FOLLETONUL „GAZ. TRANS“.

## Vrabiile.

(Fabulă.)

Un împărat odată poruncă aspră a dat:  
Că n'era țera lui întinsă,  
Viteză și n'invinsă,  
O vrabiă de vede, — e vai de-al țerii sfat!  
Voi adevăți tiranul,  
Să le sfârșescă neamul.

La sfat acum și ele cu sgomot s'adunară,  
Din astă năpustelă cum se mai dea afară!  
Era — vești — sfânt al lor drept, și ori-cine o  
[vede,  
C' un neam întreg, nu pôte așa numai a]l  
[perde,

Și nimeni voie n'are, și n'are nici cuvânt,  
A-l pierde, câtă vreme o drept e pe pă-  
[mânt.

Vin vrabiile spuză, vin harnic rânduiri-rên-  
[duri,

Și vin din totă țera în cap cu grele gânduri,  
Căci dulce e viața, vor toate să trăiescă  
Toți blastemă pe-aceia cari vor să li-o ră-  
[pescă...

Și sfatul să începe, vorbirile lor curg,  
Curg vale și potopuri din zori până'n aurug.  
Ispravă?... chiar nimica, — de unde și  
[poftesci,

Când totul e gâlcăvă, ce poți să isprăvesci?  
Una e mai gelosă de-a alteia bravură  
Și nu mai încetăză, a-se mustra dir gură:  
— „Sfatul meu e mare, că dela început:  
„Bune tinerețe,  
„Adânci bătrânețe,  
„V'am sfătuit, căci numai liberi să fim am  
[vânt"...

— „Ce-mi ești tu cucuveică“, — d'ise un  
[pasiroiu,  
Sărind sus ca o brăscă, și tanțos și vioiu. —  
„Bătrână cotofană! poftim și încetăză,  
„Că deu ți-a fi cam grăză de ceea-ce ur-  
[măză.

„Unde ți-e vrednicia și ce minuni arești?  
„Cu un voinic ca mine de stai să te tot  
[certi!

„Da, sfatul meu se stee, căci eu v'am arătat,  
„Că frică nu port Dómne, nici chiar de îm-  
[părat.

„Răbdat'am și în cușcă, și fómec și sete,  
„Primejdii mari de pușcă și altele de  
[aceste...“

Și certa curge într'una, la brăzda nu mai  
[vin,

Căci ferea le e plică de ură și venin.  
Când mórtea-i lângă ele și pot să o și  
[vădă,

Cu certele o chiamă, din certe nu încetăză,  
„Er dușmanul nu dórme, ci tot pe rând pe  
[rând,

Turtește câte una, că uliul e flămând.

„Prunțai ai națiunii! din vis să vă treziți,  
Gâlcăva alungați-o și numai zăboviți;  
Numai unirea aduce viață și putere,  
Gâlcăva e pieire și mórte cu durere.

Farnaș.

Koevary.

## Un veac.

Istovit, pe patul morții, zace aiurind moș-  
[négul,  
La cap nimeni nu-i vegheză, toți l'au pă-  
[răsit de dragul  
Unui alt stăpân mai tinăr, dela care toți  
[așteptă  
Vre-un favor. — Nu faceți sgomot, nu vor-  
[biți, căci se deșteptă,  
Și de-abia 'și închise numai ochii storși pe  
[o clipă, bietul,  
După-o luptă desperată, ce-l înădușea pe  
[l'nețul.  
Mult s'a mai muncit de-o vreme, și simțind  
[c'o să-l ajungă  
Sórtea, se plângea amarnic. C'o 'ndărâmi-  
[ciă lungă  
Se ținea de firul vieții, îngrozit că o să-l  
[scape.  
Când i-au început mormântul, par'c'a în-  
[ceput să-i sape  
Chiar în inimă hârțelul. Ochii-i se 'mpăin-  
[geniră;  
Vede apoi ca 'n vis întreaga lui mărire cum  
[se 'nșiră



Liberă este industria, liber este și comerțul și cu tăria sunt susținuți și de lezestelor.

Și se înșoacă se cuvine industriașilor, și din produse crude, și le-au lăsat fabricarea, produc articol de comerț, pe înțelesul și în piețele publice, și tot așa înșoacă se cuvine comercianților, cari vor să poartă și esportăză acești articuli, privind onenimea cu cele necesare.

Brașovul, numit „picior de rai“ era odinioară centrul și puterea comerțului în Ardeal și România. În mod simțitor a regresat însă din cauza multor neajunsuri, dăr cu deosebite din cauza cunoscutului război vamal cu România. Cu toate acestea veteranii comercianți ai Brașovului, n'au descurajat, ci și-au strâns rânduile, reconstituindu-și societatea de sine stătător sub numirea „Societatea comercianților români, pentru comerțul levantin“, având ca scop înălțarea și promovarea industriei și comerțului, mai ales a celui levantin, sprijinirea și ajutorarea comercianților pe terenul comerțului.

Mult au lucrat pe terenul acesta vechii noștri comercianți și, decât a urmat în anii din urmă și o stagnare, acesta este a se atribui mai mult unor împrejurări independente de voința membrilor. Cu atât mai mare ne este bucuria vădând, că la stăruința câtorva dintre bărbații fruntași ai societății, promite a se porni un nou avânt în siml acestei societăți.

Luni, în 8 Ianuarie, a treia zi de Crăciun, societatea și-a ținut adunarea generală, la care au luat parte un număr însemnat de comercianți români, toți purtând la inimă cel mai viu interes față de cauza societății.

Conform programului, a fost la ordinea zilei: 1.) Raportul general, care s'a cetit și luat spre știință. 2.) Rațiociniile pe 1898/1899, cari fiind censurate prin o comisiune censurătoare, s'au aflat în bună regulă. 3.) S'a statorit bugetul anului 1900 și s'a constatat averea societății în valoare de 15 mii florini. 4.) S'a dat absolut comitetului. 5.) A urmat alegerea unui comitet pe un nou period de 3 ani, fiind aleși cu unanimitate: Președinte, Todor Nicolau, vice-președinte Nicolae P. Petrescu, controlor Ion Dușoiu, secretar Gregoriu Maior, apoi Ion Săbădeanu, Dr. N. Mănoiu, Eremias nepoții, D. Munteanu, T. Spudera și Gr. Birea.

După alegerea comitetului, a urmat desbatere și deliberare asupra petițiilor întrate; s'au luat mai multe dispoziții cu privire la modul de înaintare a societății și s'au desbatut și alte propuneri.

Aflu necesar a aminti, că membrii ai societății pot fi nu numai comercianți din Brașov, ci oriși care comerciant român. Cine se înscrie, face cel mai bun serviciu cauzei.

Societatea acesta îngrijesce de creșterea și plasarea de învățacei români la comerț; ajută pe membrii în întreprin-

derile lor la cas de lipsă; imparte ajutoare celor lipsiți etc.

Cu un cuvânt, în toate direcțiunile stăruie pentru înlesnirea și promovarea comerțului între Români.

Ca să mai vorbesc de importanța unei reuniuni ca acesta la noi până acum singură în felul său, de ocamdată nu află de lipsă. Va veni, așa cred, timpul incurând, când se va vorbi și mai pe larg. Ceea-ce am dorit de ocamdată este, ca să atrag atențiunea Românilor asupra ei și indeosebi a comercianților noștri, despre cari cred, că-și vor ține de datorință și ambiția națională, de-a se grupa în jurul ei și a o sprijini cu căldură.

X.

## SCRIRILE ZILEI.

— 31 Decembrie v.

„Fundatiunea Ioan Petran“. Cu privire la testamentul fericitului Ioan Petran, despre care am scris în numărul de Crăciun al ziarului nostru, se mai comunică din Clușu următoarele amănunte: Testamentul a fost scris încă în anul 1888, dăr nimenea, nici chiar martorii n'au cunoscut cuprinsul lui până după moarte, deore-ce la dorința testatorului martorii au scris testamentul fără a-l cunoște. Avera testată de el, care reprezentă, precum șcim, un capital de 80—85,000 fl. seu 160—170,000 corone, va purta numele: „Fundatiunea Ioan Petran“. Ea va sta în administrarea Asociațiunii, care în privința scopului lăsamântului va dispune după propria-i judecată. În testament, Petran arată dorința sa cu privire la venitele fundatiunii, anume: 1) ajutorarea studenților săraci români, având a se lua în deosebită considerare studenții din comitatul Cojocnei; 2) ajutorarea învățaceilor români meseriași; o altă parte din venite este a se împărți ca ajutor acelor țărani harnici români din comitatul Cojocnei, cari prin propria lor muncă pot dovedi, că și-au făcut o stăruință. Reșosatul a mai spus, că din fundatiune să se dea în fiă-care an un ajutor de 60 corone școlei române gr. cat. din Gilău, care e comuna sa natală. Venitul întregii averi îl va folosi, până va fi în viață, văduva reșosatului, d-na Francisca Petran născ. Inceze de Nagybaczon, ér după moartea sa capitalul va trece în mâinile Asociațiunii. Pentru cazul, când Asociațiunea n'ar mai fi, fundatiunea are să trecă în administrarea metropoliei de Alba-Iulia și Făgăraș, pe lângă observarea aceluiași condițiuni.

Crăciunul în București. Vineri, 24 Decembrie, la orele 12 din zi, I. P. S. S. Metropolitan-Primat, încungiurat de înaltul cler, s'a înfățișat la palatul din capitală cu Sântele icone, și în prezența MM. LL. Regelui și Reginei, precum și a Principelui Carol, de față fiind Curtea Regală, a făcut rugăciunile obiceiuite. După sânta ceremonie, Majestatea Lor bine-voiră a reținé pe înalt Prea Sântia Sa la dejun.

La două zi de Crăciun la orele 9<sup>3</sup>/<sub>4</sub> dimini, Regele Carol, însoțit de adjunctul serviciu, a mers la Paraclisul dela Metrocă, spre a asculta S ta Liturgie. La sc Suveranul a fost primit de Metropolitan-Primat, încungiurat de înaltul cler, precuși de prefectul poliției capitalei. La 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> micul Principe Carol a fost condus Paraclis, spre a asista la serviciul in. După terminarea serviciului, Majestate Sa a trecut în apartamentele Metropolitan-Primat, unde a bine-voit a felicita I. P. S. Sa pentru ziua onomastică a vorbi cu persoanele prezente. Apoi Reg împreună cu principele Carol, s'au întoia palat.

„Pomul de Crăciun“, organizat în ajutor Crăciunului la Teatrul Național în folc fondului de rezervă al artiștilor, a avut frumos succes. Dela intrări și tombol'au încassat vre-o 9000 de lei, dintre 4000 lei au rămas câștig net.

Crăciunul în Orăștia. Ni-se scrie: Popul român din Orăștia a avut est an Crun mai sərbătorec ca în alți ani. A fost mai sərbătorec, pentru-că a avut plăcu privilegiu de-a pute asculta mai multe cede cântate de un puternic cor de junți, țări și inteligenți, (vre-o 30 de toți), care ni desfătă într'adevăr peste așteptare. Cil, în 4 voci, a fost instruat de d-l învitor Ioan Branga, și a cântat în ajun lațe-va familii sub conducerea dirigentii său, ér la altele sub a d-lui I. Cușuta, aadând banți, nu pentru sine, ci pentru fful Reunimii române de cântări, ce se înționeză a se înființa aici. Au adunat aște 40 fl. dela familiile inteligente, la d au cântat. N'a putut cânta la multe, fd timpul foarte nepotrivit, căci ploua tare. Iduia întâi de Crăciun apoi, și în a doua cul a desfătă numerosul popor, ce umplea biserica gr. or. E foarte laudabilă prețirea acestui cor și cu colinde; cu atât și mare laudă merită corul, cu cât chiar cei mai prețenși în ale muzicii au reșoscut cu drag, că a cântat admirabil.

Crăciunul Românilor din Sofia. „Un pom de Crăciun“ al Românilor din capitala Bulgariei a fost organizat în sera de 3 Decembrie la școla română din Sofia e sub direcțiunea d-lui Ionescu. Cu această ocaziune s'a dat o frumoasă serbare la care a participat personalul agenței diplomatice române, membrii coloniei române și șola. Corul școlei a cântat mai multe imnuri și în urmă s'au împărțit îmbrăcăminte, încălțăminte, diferite obiecte, fructe și bombone la elevi și eleve. Serbarea a reușit nu se pôte mai bine.

Pentru masa studenților dela școlele medii și superioare din Brașov au întrat următoarele contribuiri:

a) Pe lista Nr. 195 (colectent d-l director al „Muntei“, Ofenbaia cu total 61 corone și anume: „Munteana“ societate de credit pe acții 20 cor., Ioan Danciu protopresbiter 10 cor., Ioan F. Tordai preot 4

cor., D. Muntean 3 cor., V. Bumbuț preot 3 cor., George Lazar preot 4 cor., Vasiliu Rusu, proprietar 2 cor., Moise Tir 2 cor., Simion Samuilă 4 cor., Nicolau Fodorean 5 cor., G. Nicorescu 4 cor.

b) Pe lista Nr. 234 (colectant d-l Petru Nemeș, notar public, Brașov), d-l Petru Nemeș notar public, 10 cor. an de an.

c) Ioan Dariu în loc de răscumpărare felicitărilor de anul nou 4 cor. — Direcțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri.

Goștilenii a doua-ora în Viena. Din Deșiu i-se scrie „Tribnei“: Măcelul dela Goștila aduce nouă și nouă momente. Cei doi fruntași ai comunei, cari au umblat la Viena, prizoniți fiind de gendarmi, ca autori morali ai „revoltei“ și „agitatori“, s'au refugiat prin păduri. După-ce mai apoi au telegrafat la Viena, cerând fără succes scut, s'au dus a doua-ora la Maiestatea Sa. În 25 Decembrie n. 1899 ziua Crăciunului catolic, au sosit în Hofburg. A doua zi, în 26 Dec. au fost primiți în cancelaria de cabinet a Maiestăței Sale, unde au enerat totul despre măcel și prigonirea lor. Li-s'a dat un *salvus conductus*, în totă regula, cu care acum umblă neconturbați.

Schimbare de fișpan. Lui „Kel. Ert.“ i-se anunță din Brașov, că fișpanul de aici Maurer dela 1 Ianuarie st. n. a luat un concediu de trei săptămâni pentru restabilirea sănătății sale sdruncinate. Se crede, adauge numita fôie, că amintitul fișpan se va retrage dela postul său după acest concediu. „Acăsta, — dice fôia ungu-răscă, — Maghiarii din Brașov nu o vor regreta, fiind că și ultimele întâmplări au dovedit, că la Brașov e lipsă de-o mână mai energică în interesul ideii de stat maghiar.“

Nascerea unei princese. Din Gotha a sosit alaltăeri vestea, că princesa Maria a României, care se află de aproape o lună la rudele sale în Germania, a născut o fetiță în castelul dela Friedenstein. Consiliul de miniștri, soțiile ministrilor și număröse dômne din societatea bucurescă au trimis telegrame de felicitare principesei moștenitoare Maria și familiei domnitoare din Anglia, prințului Leopold de Hohenzollern, prințului de Coburg-Gotha și rudelor familiei princiare.

Festivitate în onôrea lui Baccelli. Studenții Ieșeni organizază o mare festivitate în onôrea d-lui Baccelli, ministrul italian de instrucțiune publică, ca reșpus la manifestațiunile făcute Românilor la congresul Orientaliștilor dela Roma. Acăsta festivitate se va da în zilele de 1 și 2 Februarie. — E vorba ca la Teatrul Național din București să se dea în curând o reprezentațiune pentru a se spori fondul necesar pregătirilor, ce se fac în vederea marelui festival italo-român din Iași. Reprezentațiunea se va da cu concursul d-rei Agata Bărescu.

de atunci pierdură totă încrederea în Englesi.

În asemenea împrejurări locțiitorul lord Somerset (1814—1826) a venit la ideea de a aduce în țără coloniști englesi, cu cari să se apere în contra elementului olandez. Așa merseră la Cap vre-o 200 de lucrători meseriași din Scoția. După aceea se colonisară acolo 200 soldați, cari își terminaseră serviciul militar, ér parlamentul din Londra a încuviințat peste un milion de franci pentru ușurarea colonizării cu Englesi. Atunci s'au anunțat vr'o 90,000 persoane din Anglia, Scoția, Irlanda, din cari u fost alese 4'00—5000 persoane, ca apte pentru colonizare, cari apoi au fost transportate rënduri-rënduri. În capul transporturilor se aflau mai cu sêmă preoți englesi.

Sub regimul engles s'a promovat ru economia, ci și cultura. Incetul cu au clădit 54 biserici (și 2 moschee slimii) și s'au înființat 120 de școli, era cu atât mai de lipsă, cu

departări de olaltă, așa că de pildă în 1806 din 34'0 copii în ținutul Grauff-Remet din cauza marilor distanțe numai 120 puteau să ajungă la o școlă. Și Burii erau bogăți de copii; adese-ori erau într'o familie 11 copii și mai mulți.

Cu toate astea Burii n'o puteau duc cu Englesi, din patru cause. Mai întâiu regimul engles era foarte absolut; ceea-ce șporuncea în Londra, se csecuta în Cap fără nici o considerare. Acăsta lovea în simțu de libertate al Burilor. Al doilea: Burii pentru economia de vite și cultura grânelor și a viilor lor, aveau neapărată lipsă de Negri indigeni. La 1830 ei aveau dăr cu totul vre-o 35,000 de sclavi negri. Acăsta au fost declarați liberi la 1833 printr'o hotărîre a parlamentului engles împreună cu sclavii din celelalte colonii britanice; ér stăpânilor lor li-s'a votat despăgubire, una a treia parte din prețul sclavilor. Și Burii erau în drept așa-dăr a pretinde 25 milioane fra despăgubire; dăr ei parte din

chiar să fi primit suma întregă — Burii nu puteau fi mulțămiiți, căci pierdură o însemnată putere de muncă, căci sclavii eliberați nu voiau să se tocmească ca lucrători liberi pentru plată, ci deveniau în cea mai mare parte nisce periculoși vagabonți. În legătură cu acăsta mai era încă a treia cauză de nemulțumire. După liberarea sclavilor guvernul engles a luat și partea Negrilor independenți și a desființat așa numitul drept de represalii. Pân' aci adevă Burii, ca să pedepsescă pe Cafrii pentru jafurile lor, și să bage frică în ei, îndată ce se 'ntempla o hotărîseu un jaf din partea Negrilor, răspundeau prin aceea, că aprindeau satul cel mai apropiat al Cafrilor și goneau vitele acestora. În urma raporturilor făcute de misionari, ministrul engles al coloniilor a interzis acăsta. În fine a mai amărit pe Burii foarte guvernul engles prin aceea, că a oprit folosirea limbei lor materne (olandese) înaintea tribunalelor și a dispus a se înainta la judecătoria hărții numai în limba englesă.

Din aceste cause diferite Burii luară

în cele din urmă hotărîrea de a emigra din colonia Cap și de a-și căuta nouă locuințe în afară de cercul de putere al Englesilor, unde să pôte trăi cum le place. „Ne trebuie ierbă și libertate“, acăsta era devisa lor. Burii cum erau foarte religioși, se gândeau la părăsirea Egiptului de cătră Evrei, ca să scape de sclavi și să devină liberi. Așa voiau să-și caute și Burii țără făgăduinței, unde să pôte trăi și să-și pôte face rugăciunile lor liniștit. În lungile lor excursiuni încôce-ncolo spre a afla țără dorită, Burii își făceau în comun rugăciunea lor de seră după obiceiul strict, cântecul psalmilor lor se amesteca cu urletul șacalilor și cu răcnetul leilor.

Faptul, că un Bur cu numele Frederic Beznidenhont, care a fost acusat de a fi chinuit pe un Hotentot și nu s'a înfățișat înaintea judecătoriei, a fost împușcat de soldații englesi, a dat semnalul izbucnirii nemulțumirii celei mari. Vre-o 10,000 de Burii se puseră la 1835 în mișcare; ei o porniră în cete cruciș și curmediş prin țără, dăr tot departându-se de colonia Cap;

**Inmulțirea gendarmilor.** E vorba, că în ministerul de interne se fac planuri pentru o nouă înmulțire a gendarmilor. Au sosit, așa se dice, mai multe plângeri la ministerul de interne, de prin diferitele părți ale țării, că numărul de astăzi al gendarmilor nu e suficient pentru menținerea ordinii și pentru apărarea vieții și a averii cetățenilor, din care motiv se cere înmulțirea lor. Și guvernul maghiar, pe lângă totă criza financiară în care se găsește țara, a decis satisfacerea acestor dorințe și în consecință va înmulți gendarmeria, mai ales prin părțile locuite de naționalități.

**Meseriași români în Orăștia.** După o statistică a „Bunului Econom”, noul diar român din Orăștia, numărul meseriașilor români în acel oraș e în continuă creștere. Ați se află în Orăștia vre-o 77 de măestri români împărțiți în 18 branșe; zidari sunt 23, bărdași 10, pantofari 9, cojocari și ciobotari câte 5; morari 4; tâmplari, pielari, tipografi câte 3; fauri, bărbieri, pânzari câte 2; pâlării, rotari, măcelari, edificatori, tinichigii, sitari câte 1. *Sodali* sunt vre-o 42, *invățacei* vre-o 74. Fiind în număr atât de frumos, meseriașii noștri din Orăștia voiseră să se constituie în anul expirat 1899, într-o reuniune, dar guvernul unguresc nu i-a lăsat.

**Cabinet de lectură în Brașovul-vechiu.** Ni-se comunică: Corul bisericii române din Brașovul-vechiu, înființat la stăruința parochului local Iosif Maximilian, prin fostul profesor de muzică la școlile rom. medii din Brașov, d-l Timoteiu Popovici, va da în seara de Boboteză 6 Ianuarie v. 1900, o producțiune teatrală musicală, al căreia venit se va folosi, la stăruința aceluiași paroch, spre scopul înființării unui cabinet de lectură pentru tinerimea din Brașovul-vechiu. Noul avânt spre progres, ce cu siguranță mare îl va tinerimea noastră din Brașovul-vechiu, reclamă sprijinul binevoitor al publicului nostru iubitor de progres, care sperăm, că nici în viitor nu va întârzi a da tinerimei ajutorul dorit.

**Esundarea Arieșului.** Ni-se scrie cu data 26 Dec. st. v.: De 4 zile, jumătate comuna noastră Agârbiciu, lângă Turda, este sub apă. Această surprindere durerosă ni-a adus-o riul Arieș. În ajunul Născerei pe când ne pregăteam să mergem la rugă, făcându-se o rupere ne mai pomenită de ghiață, s'a strins ca nisce munți uriași de câtră Turda și venind în lung și în lat, s'a isbit de podul, ce trece peste acest riu lângă Agârbiciu, unde s'a și oprit. Neavând apa loc de a-și urma cursul ei în jos, s'a revărsat peste comună cu stânci mari de ghiață și în trei pătrare de oră partea din jos a comunei numită „Alszege” își presenta o înfățișare grozavă; strigăte, țipete nesfârșite se aușiau din gura celor, ce se aflau în pragul morții. Ca să pôta eși cum-va din locul, în care se aflau, nu era

cu puțință, ci fă-care căuta afla scăpare prin podurile caselor, șur grajdurilor, prin pomi etc. unde se i cu copiii cu tot, și așa s'au scutit timp o oră, până ce se dete alarma în comăntregă, când apoi s'a început cu plutecăparea familiilor, precum și a vitelor, re mu geau și sberau, aflându-se înă până peste creștet. Vestmintele însă, atele și toate ale casei, cădură pradă apeliță de om nu s'a perdut, dar și pe l scriu aceste rënduri este numai o mare apă. Suntem 200 familii, între cari 80 români tot ce avem ni-se face nimic: vantele bucatele, er casele ni-se prăbușesedând cu ochii. Ast-fel triste zile ni-a noue moș Crăciun, care pentru noi n'a nici alb, nici negru, ci de apă.

**Espulsarea unui Evreu.** Cu în „România Jună” din București: într'un jurnal al consiliului de miniștri decise espulsarea din țară a jupânului David Trietsch, care sub pretextul, că dătură Ovreilor, ce vor să emigreze în Că și America, făcea propagandă anti-ronescă și ațita populațiunea ovreiescă în ntra Românilor. ... Am dori să soim pând onor. cons. de miniștri va mai heia asemenea bine-făcătoare jurnale?...

**Cununiă.** D-l *Aleksandru Simic* din Sângeorgiul de Câmpia și d-ra *Celia Bran* din Sâncel, lângă Blăși, se vicununa în 21 Ianuarie n. 1900 în bica din Sâncel. Dorim ferioire tinerei păbi!

**Doi Croați pribegi.** O fôia câtă publică nisce amănunte interesante dpre pribegia norocoasă a doi Croați. Înainte acesta cu un an și mai bine ei plecarlin Karlstadt prin diferitele ținuturi și lclităț, producându-se cu cântece și jocunaționale croate. Cel mai în vârstă, *San Mirko*, își puse de gând să umble luea întregă. El luă cu sine și pe frateleșu Stefan, care tocmai acum a încunosciat pe cunoscutii săi din Agram despre sora, la care au ajuns. După cum se scrie, în Dsibuti ei au trecut în Abisinia. În Har s'au întehit cu expediția franceasă a jorului *Marchand*, care tocmai se întora din Fashoda spre Dsibuti. Cei doi micanți croați au fost bine primiți de Fricesi, majorul *Marchand* și căpitanul *Battieri* li-au însemnat numele în diarul l. Plecând din Harar în timp de 30 de d pribegii au ajuns în fine la capitala Abisiniei, *Adis Abbeba*, unde au cercetat mîntăi pe primul ministru al negusului adeoă pe călătorul de origine elvețian *Illk*. Acesta i-a prezentat lui *Menelik*. L curtea regelui, Croații au făcut cunoscuti contelui *Leontijev*, guvernatorul provincie equatoriale. Lui *Leontijev* i-a plăcut mult de cei doi croați și i-a înduplecat să rămână în Abisinia. *Seljan Mirko*, fratele mai în vîrstă, fû numit vice-guvernator al provinciei equatoriale, er Stefan locțiitor al său. Numirea lor s'a făcut pe timp de doi ani. Unul are salar de 7700 franci,

celalalt de 4800 franci. Rătăcitorii croați nu-și schimbă acum poziția c'un viceșpan din Croația. Așa-i norocul!

## Despărțământul Făgăraș al Asociațiunei.

Făgăraș, 29 Decemvre v. 1899.

Luni, în 27 Decemvre 1899 st. v. adecă a treia zi de Crăciun, comuna *Beclean* de lângă Făgăraș a avut o prea frumoasă sərbătoare. S'a ținut aici în astă zi adunarea generală a despărțământului Făgăraș al Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.

Această adunare generală — fiind postul de director vacant, er vice-președintele comitetului, d-l protopop *Iuliu Dan*, fiind prin bôla împedecat de a participa — a fost condusă și presidiată de d-l *Dr. Ioan Turcu*, avocat în Făgăraș, ca cel mai în etate dintre membrii comitetului.

Pe la 9 ore dimineța au sosit dela Făgăraș pe hotarul comunei *Beclean* membrii comitetului, d-nii: *Dr. Ioan Turcu*, *Dr. Ioan Șenchia* și *Ioan Dejenariu*, însoțiți de vicarul Făgărașului, d-l *Iacob Macaveiu*, și de d-l *Nicolae Borzea*, preot. Aci au fost întâmpinați de vre-o 30 călăreți din *Beclean*, conduși de fruntașii comunei. Notarul cercual d-l *Ioan Benția*, care încă făcea parte din frumosul banderiu, a salutat comitetul în cuvinte potrivite, la care a răspuns d-l *Dr. Ioan Turcu*, mulțumindu-le și accentuând, că este foarte frumos, că *Becleanii* știu să stimeze și cinștescă în mod așa de demn instituțiunile noastre culturale.

Însoțiți astfel de călăreți, membrii comitetului și ceilalți oșpeți au mers la biserica, unde parochul local, d-l *Nicolae Clonția* oficia serviciul divin. După eșirea din biserică au făcut vizite pe la fruntașii comunei, la paroch, la învățatori, la notar, primar și vice-notar. Cătră 12 ore s'a început ședința, pe care între însuflețite exclamări de „să trăescă” a deschis-o d-l *Dr. Ioan Turcu* ca președinte, prin o prea frumoasă și instructivă cuvântare, ce adunarea generală a decis să ia la protocol și să se publice.

Notarul adunării, d-l *Dr. Ioan Șenchia*, cetesce raportul general despre activitatea comitetului, er cassarul, d-l *Ioan Dejenariu*, a cetit raportul despre starea cassei, conform căruia în anul expirat s'a încassat peste tot 215 fl. S'au spesat 10 fl., s'a trimis la centru 154 fl., er 41 fl. ca competență după statute rămân despărțământului pentru acoperirea lipselor sale.

Ambele raporte, la propunerea comisiunei însărcinate cu studiarea lor, s'au primit și comitetului și cassarului i s'a dat absolut.

S'a exprimat mulțămită protocolară fostului director, *Rosmului Vasilie Rațiu*, fost vicar al Făgărașului. Apoi adunarea generală și-a exprimat regretele pentru trecerea din viață a regretatului *Vasile Stanciu*

căpitan în pensie, fost membru pe viață a Asociațiunei.

Taxe dela membrii la această adunare generală au încurs 115 fl.

S'a satorit budgetul pe anul s'a decis, ca comitetul să îngrijescă, adunările despărțământului în viitor să țină pe timp de vară, și anunit înainte adunarea generală centrală a Asociațiunei. S'a ales de director al despărțământului *Iacob Macaveiu*, vicar foraneu gr. cat.

Fiind toate obiectele pertractate, președintele mulțumescă tuturor celor, cari au participat la această adunare generală și cu deosebire poporului din *Beclean*, care atât bărbății, cât și femeile, ba chiar și copiii de școlă s'au prezentat în număr mare. Arată din nou mărețele scopuri ale Asociațiunei și rögă pe cei preșenți, ca să împărtășescă cele vădute și aude aici și acolo dintre ai lor, cari nu au putut participa la această adunare, rugadu-i și îndemnându-i, ca fie-care după puțință să ajute scopurile Asociațiunei. În repetite exclamări de „să trăescă” declară adunarea de închisă.

A urmat apoi un prând com tot în edificiul școlii, la care au participat 50 de persoane, bărbăți și femei. S'a indicat câteva toaste oficiose și apoi al multe neoficiose.

Primul toast l'a ridicat președintele adunării, d-l *Dr. Ioan Turcu*, pentru faiestatea Sa monarchul, sub a căruia domnie s'a înființat Asociațiunea. Toastul fû dat stând în picioare, er în urmă s'a cântat imnul poporal acompaniat de muzica doilea toast l'a ținut d-l *Victor Macaveiu* pentru Comitetul central al Asociațiunei. d-l *Dr. Ion Șenchia* vorbi pentru d-l *Macaveiu*, ca director de nou ales al despărțământului, d-l preot *Maximilian Cianu* a toastat pentru comitetul despărțământului. S'a mai toastat apoi pentru comitetul *Beclean* și inteligența ei în frunte cu parochul local și apoi pentru multe alt persoane și realizarea de idei și speranțe frumoșe.

Astfel această adunare generală, desic în timp de iernă, s'a ținut cu bun rezultat și participații au fost pe deplin mulțumiți și mângăiați în inimile lor pentru bunele impresiuni, ce le-a făcut asupra lor adunarea. Oșpeții au stat la olaltă la masă până seara seara cătră 9 ore, când au început cu încetul să se depărteze.

Cei din *Beclean*, unii din Făgăraș și din popor, au rămas însă acolo, căci arangerii au dus dela Făgăraș nisce bunți muzicanti, cari au cântat în decursul banchețului începând cu „Deșteptă-te Române” și seara au cântat de joc, ce s'a continuat între inteligență și popor până târziu cu multă animație.

## Felicitările de anul nou.

În locul felicitărilor de anul nou, a început tot mai mult a se introduce și într noi practicul obicei, de-a încunjura chelouă zadarnică, ce se face cu trimiteri

adeseori fură omoriți de ei sute de lei; numai după năvălirile neașteptate ale *Cafrilor*, când fură uciși vre-o 120 *Burii* și vre-o 250 femei și copii de ai lor, vădură că era de lipsă să se unescă mai strîns și să 'ntroducă disciplina militară între ei. Ca la vre-o 5000 de *Burii* se duseră sub *Petru Retief* spre *Alpii sud-africani*, spre munții *Draken* cei de peste 3000 metri înalți, și trecend peste acest lanț de munți, se coborîră în binecuvântatul *Natal*, „grădina Africeii de sud”. *Pieter Retief* trădat de prințul *cafru Dinguan*, a fost asasinat împreună cu mulți soți ai lui; dar noue cete de *Burii* sub conducerea lui *Andries Pretorius* (cel ce până la anul al 15-lea al etății sale a vizitat o școlă latină, er mai târziu deveni econom) și a lui *Gert Maritz*, au răsunat pe frații uciși în Decemvre 1837 printr'o învingere sângerosă pe locul, unde mai târziu în memoria lui *Pieter Retief* și a lui *Gert Maritz*, s'a întemeiat capitala noului stat, *Pietermaritzburg*.

Speranța *Burilor* însă, că în *Natal* vor pute trăi după pofta inimei lor, a fost de-

șertă. Îndată ce țera a fost adusă la înflorire prin diligența *Burilor*, *Englittera* a declarat, că supușii săi — și *Burii* au fost supuși ai ei — nu au dreptul, să înființeze un stat propriu înaintea porților *Capului*, și a silit pe *Burii* din *Natal* cu forța la 1842 de a recunoșce suveranitatea ei; după o victorie englesă la *Durban*, *Pietermaritzburg* a fost ocupat milităresce. Aceia însă, cari n'au voit a se supune acestei violențe englese, au trecut erăși sub conducerea lui *Pretorius*, (care ca bărbat strict și totuși amabil și ca om drept se brcura de-o mare și generală stimă) peste munții *Draken* și s'au așezat între fluviul *Oranje*, care se varsă în *Oceanul atlantic* și fluviul *Vaal*. Astfel s'a pus temelie republicei *Oranje*. După-ce însă locțiitorul engles *Sir Harry Smith* în Februarie 1848, în urma unui ordin al Reginei, a pretins pentru *Anglia* tot teritoriul african până la 25° lățime sudică, așa-dér și republica *Oranje*, și după-ce bălălia dela *Boomplanto* din 29 August 1848, cu totă dibacăa conducere a lui *Pretorius* și a eroismului *Burilor*, s'a decis în favoarea

*Englesilor* (cari erau 1200 față cu 600 de *Burii*) — mii de *Burii* o porniră, sub comanda lui *Pretorius*, a treia-ora la drum, trecură peste riul *Vaal* și întemeiară în „*Transvaal*”, între lupte fierbinți cu poporul belicos al *Matabelelor*, în *Lydenburg*, *Zontpassberg* și *Utrecht* trei noue republici de sine stătătoare; *Matabelele* fură respinși și siliți a se retrage dincolo de riul *Limpopo*. Locțiitorul engles *Sir Harry Smith* (după care un oraș din statul *Oranje* s'a numit *Harrysmith*, er după soția sa a primit numele orașul *Ladysmith* în *Natal*) și-a dat zadarnice silințe de a îndemna pe *Burii* să se reintorcă în *Natal*.

În cele din urmă îi succese lui *Pretorius* a dobândi la 17 Ianuarie 1852 — devenind *Anglia* mai concesivă în ajunul războiului anglo-rusesc — o convențiune cu *Anglia* (numită după riul *Sand*, la țermul căruia s'a încheiat, *Sand-river-convention*). Dispozițiunile principale ale acestei convențiuni au fost: *Farmerilor* emigrați dincolo de fluviul *Vaal* li-se garantază dreptul de autonomiă „fără de nici un amestec al gu-

vernului britanic”; se opresce ori-ce teritoriu a *Angliei* pe teritoriul de spre miedă nopte dela *Vaal*, er *Burilor* li-se impune numai obligațiunea de-a nu încuviința țera lor nici-odată altora sclavagiul, a-l exercita însăși. Această convențiune „*river*” a adus pe *Burii* la ținta lor de urmărită. A treia emigrațiune își așă-dér rōdele așteptate deja la cea emigrare din colonia *Cap*.

Doi ani după aceea, la 1859 a dat libertate și statului *Oranje*; țera nu avea nici voia, nici putere de hărțui mai departe cu *Burii*. Cele patru republici dela *Potschefstroom*, *Lydenburg*, *Zontpausberg* și *Utrecht* s'au unit apoi 1859 în „*Republica sud-africană*”, avea fă guvernată printr'un „*Volkraad*” (reprezentanța poporului) ales în toate districtele de toți indigenii albi, ca putere legislațivă. Cel dintăiu președinte a fost fiul *Andries Pretorius*, *Martinus Wessel*.

...tărilor prin ostă și de a jertfi sumele omisite pe căști cale pentru anumite urf culturale și de binefacere.

La Făgăraș de exemplu, membrii societății așezate a Roșniilor au hotărât a rescumula felicitările de anul „nou și de ziua mastică pri contribuiri, din cari se sezeze un fond permanent, din ale căruia veșe se se der ajutoare în haine la sărbătorile Crăciunului copiilor români săraci dela școlile omâne din Făgăraș. Abia s'a adus hotărârea și s'au și adunat dela 19 inși 122 de corone, așa basa fondului proiectat este deja pusă și acum se va convoca o adunare generală a contribuitorilor pentru a se înțelege asupra compunerii statutelor unei reuniuni.

S'au mai încasat tot în loc de felicitări anumite sume și în favorul mesei studenților români din Brașov, őr la comitetul central dir Sibiu s'au adunat pentru Casa națională dela 107 persoane 433 corone.

Tot pentru „Casa națională“ s'au mai adunat și la d-l casar al despărțământului brașovear al Asociațiunii, d-l C. Aiser, mai multe contribuiri, cari nu sunt cuprinse în suma de mai sus.

Pentru astăzi au mai încurs dela d-l Aiser 10 cor. ca rescumpărare pentru felicitări din partea d-lui Dr. Iancu Meșianu din Zărnesc. Amicii și cunoscuții contribuitorilor vor înțelege, că de astă dată nu au să se aștepte la felicitări de anul nou din partea lor, căci ei și-au făcut datorința.

Producțiuni și petreceri.

Societatea sodalilor români „Lumina“ din Brașov a arangiat și în anul acesta, ca de obicei, în sera primă de Crăciun, o producțiune urmată de petrecere colegială. Producțiunea a constat din cântări, declamațiuni și teatru. Ea a fost introdusă printr'un discurs al d-lui A. Vlaicu ca președ., dând poporului mai multe povești practice. Urmă apoi o frumoasă colindă: „Astăzi prociile“, de G. Dima, executată de corul societății, sub conducerea d-lui St. Stinghe. Corul a mai executat: „Haidetii frați“ de N. Popovici și „Trei păstori“, colindă de G. Dima. Corurile au făcut deosebită plăcere publicului, care nu mai slăbea pu aplauzele. Unele din ele au trebuit să fiă repetate. Printre cântări a declamat d-l N. Cioflec „Eroii dela Plevna“, d-l D. Buză „Paul Chinezu“, őr d-l L. Savu a precizat veul și lungul monolog „Haimana“. Toți declamanții au scerat aplauze vii.

Urmă după acestea teatrul. S'a jucat piesa: „Oltenii în Iași“, de G. D. Georgiu. Aci s'au distins în rolurile mai grele d-nii N. Purcărea, N. Ardeleanu, I. Bucă, G. Gall și G. Stinghe, cari toți s'au achitat cu succes de rolurile lor; őr au mai puțin au fost la locul lor și d-nii L. Lonca, Al. Benigal și N. Pernea, deși acștia cu roluri mai mici. În total piesa a produs multă ilaritate.

Producțiunea a fost peste așteptare succasă și în privința materială, după cum mai bine vor pute să aște cetitrii din darea de sēmă, ce-o publicăm mai jos. Spațioasa sală dela otel „Orient“ (N. I) era înșesată de lume, încât nu te putea mișca; galeria înoă era plină.

Tinerimea română din Herman va da o producțiune musicală-teatrală împreunată ou dans Duminecă în 9 (21) Ianurie, în sala otelului mare de acoolo. Inceputul la 7 ore sera. Intrarea: loc I 40 cr., loc II 30 cr. Venitul curat e destinat pentru înmulțirea fondului copiilor săraci. Cfertele se vor chita pe cale publică. Program: 1) Odă de Bolintineanu, declamațiune; 2) „Fetele casnice“, cor mixt de Timotei Popovici; 3) „Lupta dela Călugăren“, declamațiune; 4) Dor de călătorie, cor mixt, de I. Movilă; 5) „Buzatul la biserică“ de Speranță, declamațiune; 6) „Astăzi prociile“, colindă, cor mixt. În fine se va reprezenta piesa „Săpătorul de bani“, comedie în 3 acte, localisată de A. Pop.

ULTIME SCIRI.

Londra, 11 Ianurie. Se vestese în Molteno, că într'o recunoscere făcută în nopțile precedente din Sorskskom, s'a constatat, că foarte umérose de Buri au ocupat Stomergul.

Cape-Town (Capstadt), 11 Ianurie. Mareșalul lord Roberts și lord Chener au sosit aseră aic.

Londra, 11 Ianurie. C data de Ianurie se anunță dela Frère, că l-au început des dediminetă c data în contra orașului Ladysombardarea continuă.

Foile anunță, că lord Methuen s'a imbolnăvit și starea lui s'a înrăutățit așa de tare, încât va trebui să se reintorcă în Europa.

Londra, 11 Ianurie. Pressa de tôte nuanțele e foarte iritată în contra guvernului, pe care îl muștră, că a început rășboiul nepregătit.

Manchester, 11 Ianurie. Lord Balfour a ținut un al doilea discurs, în care a ős, că nu voese să pretindă, că armata englesă este perfectă, însă ministeriul de rășboi u avut o sarcină eștra-ordinar de grea. Anglia a luptat pentru prima-öră în acest rășboi cu un inimic compus numai din călăreți.

Londra, 11 Ianurie. Influenza bântue aici în măsură mare. Au murit în cursul acestei săptemăni 1546 de ömenii.

Madrid, 11 Ianurie. Congresul a hotărît őr, ca în vederea armărilor Angliei, tôte canalurile și porturile să fiă puse în stare de apărare. Guvernul va lua spre acest scop în budget o sumă de 5 milioane pezetas.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianurie st. v. 1900 se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii föiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 corone (12 fl.); pe șese luni 12 corone (6 fl.); pe trei luni 6 corone (3 fl.); pe o lună 2 corone (1 fl.).

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună 3.50 franci.

Abonamente numai la numărul apöral de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 corone (2 fl.); pe șese luni 2 corone (1 fl.).

Pentru România: pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci. Abonarea se pöte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Mulțămită publică.

Societatea de lectură a sodalilor români „Lumina“ din Brașov își face o plăcută datoriă a aduce sincera sa mulțămită tuturor acelor p. t. domni, cari au contribuit ca suprasolviri la producțiunea arangiată în ziua de Crăciun la 25 Decembrie v. o.

În special au contribuit domni: I. G. Bibicescu 3 fl. 80; Tache Stănescu 3 fl.; Elena A. Popovici 2 fl.; I. Petric protopop 2 fl.; I. I. Ciureu 1 fl. 40; G. Chelariu 1 fl. 40; Maria I. Munteanu 1 fl. 20; Vasilie Muntean 1 fl.; Dr. N. Mănoiu 1 fl.; Sterie Stinghe 1 fl.; G. Navrea 80 cr.; D. A. Furnică 80 cr.; X. X. 50 cr.; N. N. 40 cr.; N. N. 40 cr.; Georg Barla 40 cr.; C. Aiser 40 cr.; I. Puiu 30 cr.; Ludovic Telejan 10 cr. Suma fl. 21.90.

Venitul curat al producțiunii a fost fl. 161.53.

Cu acștia ocaziune aducem sincera mulțămită d-lui Dr. Sterie Stinghe, care u avut marea bunavoință a instrua și conduce corul societății gratuit.

Brașov, 30 Decembrie 1899. Arseniu Vlaicu, George Saftu, presid. cassar.

Brașovul vechiu, 30 Dec. v. 1899.

Cu ocaziunea împărțirii vestmintelor de iernă pentru copiii și copilele române sărace, donate de „Reuniunea femeilor române din Brașov“, care act s'a îndeplinit cu solemnitate în sala gimnasiunii române Mercuri în 22 l. c., au fost împărțite și șapte fetițe dela școala noastră rom. gr. or. din Brașovul vechiu — cu câte un rënd de vestminte și încălțăminte.

În numele părinților acelor fetițe sărace, comitetul parochial, ca reprezentanță a bisericii noastre, exprimă pe calea acșta

Reuniunii sus menționate mai sincera mulțămiri.

Pentru coml parochial: Iosif Similian, par. președ.

A p e)

cătră toți Domnii în i, cari au făcut examenul de maturi (bacalaureat) la gimnasiul român or. din Brașov.

Din incidentul jului de 50 de ani dela înființarea gimn. rom. din Brașov, s'a pus în lucrăo monografiă istorică a școlilor române gr. or. din Brașov. Monografiă acșta da și o listă completă a tuturor, cari făcut aci examenul de maturitate, indică la fiă-cine poziția sa socială de astă Pentru ca lucrarea acșta să se pöta și fără de greșeli seu lacune, rog pe toștii, cari au făcut examenul de maturi la gimnasiul gr. or. rom. din Brașov să se comunice pe o cartă de corespondență pozițiunea socială și ubicația d-lor pentru de-a înlesni utilizarea datelor trie, rog a-se face comunicatul în forma asta:

- 1) N. N. 2) exam. maturit. în anul... 3) (posi. socială)... în ....

Se trimite adresa: Direcțiunea gimnasiunii române șov (Brassö). Brașov, 2 dec. v. 1899.

Virgil Onițiu, dirorul gimnasiunii române gr. or.

Alcoolismul.

Alcoolismul e creditar.

Orî e de teribilă ar fi acțiunea alcoolului asupra indivișilor, nu în acest tru e partea îngrozitoare. Odată ce intrat în constituțiunea unui om alcoolismul condamnă la bolă pe ői cei ce se vor nasce din acest invid intoxicat: alcoolismul e eredit. Ca fatalitatea anticilor, care urăria un neam până la cei din urmășii, alcoolismul atacă generațiile succesive, cari merg din decadență în decadență, până la o cometă disparițiune. Aci alcoolul e responsabilitatea morală, căci r mai putend invoca scusa, orî ői de medicoră ar fi ea: „Nu-mi fac ői decât mie“, el, prin vișul seu, enorocesece un șir întreg de nevirvați. Acștia cestiune face, ca alcoolismul să aibă o importanță socială de mare: el e cel mai îngrozor flagel, care pöte compromite conservarea unui neam și viitorii unei națiuni.

Copiii alcooliceilor sunt rachitici de generati seu idioti. Copiil bütotoilor de aperitive, seu mai cu sēmă a elor de absint, sunt foarte adesea epeptici.

Acștia ereditate a alcooliceilor e învederată de o mulțime de esempe. Astfel a fost casul celebrului griitor american Edgar Poë, care, ășcut dintr'o familiă, unde beutura este măsură era o tradițiune, căpöta încă din tinerete gust pentru beutura. Când deveni bărbat, el se dedü cu totul pasiunii sale. contra căreia îi împiedecă să lupte un fel de maladiă a voinței. Halucinațiunile, a căror pradă el era, făcură, ca poveștile sale să capete un caracter bolnăvicius. Neonia urmă și apoi veni delirium tremens, în timpul căreia el se lupta contra unor dușmanii invisibili și se smucia ca printre fantome. În fine un ultim acces de delirium tremens, îl ucise: într'o dininătă, el fü gășit mort pe stradă, după-ce petrecuse totă noptea într'o cărciumă. Eță sffirșitul, ce l'a dat acest crud tiran, numit alcoolul. őr nimic nu e mai elocuent, decât statistica. Eță ce ne spune Arvède Barine, în cartea mai sus citată:

„Un vechiu alcoolice avusese șapte copii. Cei doi mai mari muriră foarte curënd de convulsioni. Al

treilea inebuni la două decii de ani, al patrulea cădü în imbecilitate. Al cincelea e un stricat, al șeselea e un nervos, și se crede, că va inebuni. El are și o fiică, care e nevropată și a avut accese de nebunie.

„Altă familiă. Bunicul era bețiv, tatăl alcoolice. Doispre-dece copii. Opt muriră de micl convulsioni.

„Au mai rămas doi băeți; unul e epileptic și vagabond, celalalt alcoolice, și două fiice, una isterică, őr cealaltă cam nebună și stricată.

„Ar puté dice cineva însă, că medicii aleg esemplele. Să lărgim observațiunile. Un doctor elvețian a luat două-deci de familii, dece de ömeni cumpetați, și dece în cari se alcoolisau de mai multe generațiuni. Cei cumpetați avuseseră șese-deci și unul de copii; cinci muriseră de micl; din cei ce trăiau, doi erau diformi, doi nedesvoltați și doi nebuni; ceilalți cinci-deci erau sănătoși și voinici. Bețivii avuseseră cinci-deci și șapte de copii: doispre-dece muriseră de micl și numai nouă erau sănătoși. Toți ceilalți nu erau decât idioti, cocoșai, surdo-muți, epileptici etc.

„Din opt-deci și trei de epileptici observați la Salpêtrière, șese-deci avuseseră părinții alcoolice.

„S'au cloicit ouă de găină, într'o atmosferă plină de vapori de alcool, și n'au eșit din ouă decât monștri seu pui bolnavi.

„S'a dat de büt unor căni alcoolice, și puii lor au murit de micl, seu au devenit epileptici“.

Ce este de făcut?

La noi röl a început să incolțescă, őr n'a prins încă, din fericiire, rădăcină adencă. Să nu rămănem însă liniștiți de acest lucru, căci alcoolismul se întinde cu iuțela fulgerului. Ca probă putem vedé Franția, care a consumat în 1898 două milioane de hectolitri de spirit de 100°, ceea-ce vine, că fiă-care individ a consumat 14 litri și 19 centilitri de alcool pe an, lucru enorm, căci cu 43 de ani mai 'nainte, în 1855, cantitatea de alcool consumată de fiă-care om era de 1, 5 pe an. Și ce gróznice urmări simte Franția din acest lucru! S'a calculat, că numai în departamentele Orne, la Manche și la Calvados, populațiunea s'a micșorat cu 46 000 ömeni în cinci ani. Au ajuns unele cantöne, în cari nu se mai găsece nici un om bun de recrutat pentru armată.

Micșorarea nascerilor, mărirea mortalității, decadență fizică și intelectuală, ruină materială și morală, acestea sunt urmările alcoolismului. Cu cât flagelul se stabilece și se întinde, vedem cu repeđiciune disparând activitatea, energia și moralitatea; în același timp sănătatea se sdruncină, mintea se turbură și da nascere nebuniei furioase. Alcooliceul e pedepsit în posteritatea sa și acștia posteritate nu ține mult, căci o rassă de alcoolice se stinge cu repeđiciune. Neamul se distruge. Acest lucru e principal, și eță în ce termenii ni-se pune problema: Decă alcoolismul va merge crescënd la noi, atunci suntem perduți Nu putem decă alerga la apucături și la alte lucruri

N'avem nici o ői, nici o oră de pierdut. Inimicul nu e numai la ușă, el e chiar în noi. Decă nu vom căuta să-l gonim îndată printr'o comună opintire, acum când îl putem goni cu mai multă ușurință, ne va învinge el pe noi.

Acum din două lucruri trebuie să alegem unul: seu vom căuta îndată să oprim lăfirea alcoolismului și să-l stîrpim cu totul, câtă vreme mai e în germenii micl la noi, seu îl vom lăsa să se întindă, și atunci ca neam vom dispără. („Universul“).

\* Tôte ăiarele române sunt rugate să reproducă, în interesul scopului urmărit, acest apel.

MULTE ȘI DE TOTE.

Crăciunul în Vifleem.

Clopoțele templului Sf. Mormânt, ale bisericii anglicane și ale capelei luterane din Ierusalim, sună și duc până în valea Iosafat și Geena vestea, că a sosit noaptea Crăciunului.

Din fiă-care parte a orașului năvălesce lumea, care se grăbesce să ajungă la ușa principală. Mulțimea e constrânsă să se oprască un moment într'un colț la dreapta porții Amica lui Dumneșeu, așii numită în mod vulgar Pôrta Soffa.

Franciscanî, carmelitanî, englesî, americani escentricî, preoți protestanți, înainteză uimiți, în mijlocul unei mănăse vegetațiunii, care acopere pământul ca un bogat tapet.

Sosiți pa colina Rêului Consiliu, călătorii se opresc și, transportați de o viuă admirație, ingenuchiă dinaintea spectacolului, care se oferă ochilor lor, pe munți dominând în mod maiestos din înălțimea lor locurile dimprejur.

Noaptea se coborâ repede. O stea după alta, o planetă după alta, mii de astre și apoi mii de constelații se aprind, strălucind pe un firmament albastru.

Tôte privirile întrébă cerul și caută stéua, pe care magii o vëduseră strălucind în Orient și pe care îi călăuzise până la Vifleem.

O vëd — țise o copilă fôrte palidă cu ochii plini de nostalgie. — O vëd, vine spre noi.

Un preot răspunde: — Nu; după-ce și-a împlinit misiunea, ea a căcut într'o fantână. Noi nu mai avem nevoie de ea spre a ne orienta; Isus e Drumul și Lumina, cine crede într'ensul, va vedé ivindu-se stéua Mântuirii în inima sa.

— Da — țise copila — astäseră simt inima mea plină de stele, plină de lumină.

Ea își încruceșă mâinile pentru rugăciune și fața sa palidă străluci de o lumină supranaturală și în vestmintele ei albe apărî ca un ânger.

Călătorii nerăbdători zăresc pe o colină câte-va case cu trepte, și ale căror ferestri slab iluminate forméză o scară de lumină. E Vifleemul, „Casa pânei“, căruia Profetul i-a țis: „Te salut, o Vifleime, căci aci s'a născut adevérata Pâne a Vieții“.

Incet călătorii înaintéză pe căi întortocheate, pline de locuitorii, cari și ei se duc la biserică. Femeile învéluite într'un lung vël, care lasă să li-se vadă numai fața, se tîrêsc după copii, cari le scapă din mână spre a cere streinilor bacșiușul.

Credincioșii pătrund printr'o ușă jósă și strîmță în biserică.

Ajunși în fața celor două scări separate, ce conduc la criptă, un impiegat arată, care e partea pentru biserică catolică și care pentru cea ortodoxă.

Peregrinii nu întră decât cu greutate în grota Nascerei, căci e deja plină de americani bogăți, cari au plătit mult aur pentru locurile lor.

Dér nu e de vëdut nimic deosebit în capelă. Tot acolo unde simplii păstori glori ficau pe Mântuitor prin rugăciuni improvisate, așii preoții reciteză rugăciunile Crăciunului.

Marele mgar din Schöenberg.

În secolul trecut, guvernul din Berlin trimitea regulă în fiă-care an parochului din orașelul Schöenberg o cantitate ôre-care de fên. Êta istécul acestei ciudate fapte.

— „De ce nu abli călaré?“ — „Maiestate“, răspunse, „parochia mea nu produce atâtnoât să pot avé și întretine un cal“.

— „Așa“, răspur Regele, „dēcă pentru Christos n'a fost bșitor de a călători pe un măgar, nief peu tine nu va fi înjositor“.

Surițând, paroch arătând lungile sale picioare, răspunse fê smerit: — „Maiestate, dênde au să ajungă aceste picioare?“

— „N'ai decât să procurî un măgar din cei mari“. (Măg mari se numiau p'atunci catirii, cari nuș în grajdurile regale au fost permis a sine).

— „Măgarii cei mari lupă cum soțiți prea bine, Maiestate, se află mai la Curte“.

— „Ai érași dreptateam să îngrijesc, ca să ți-se trimită unsemenea măgar din Berlin“.

Când însă parochul, mîmînd, nu se depărtase încă, Regele îl întbă, dēcă mai are ceva de țis, la care făimultă gândire îi răspunse: — „Dér nutrețul, Maiesté!“

— „Ei bine și acesta îl v avé“, și a pornit înainte.

Frideric cel Mare s'a țintile cuvênt, trimițându-i din Berlin măgarușpromis și în urmă regulat o cantitate ajuns de fên și de ovês.

Țera cerșitorilor.

Lenea țeranului rus e provejală. Pe cât e de trufaș, pe atâta Rusul d clasele inferioare e trândav. Nief într'o ră din lume nu cred să fie o proporțiașă de mare de cerșitori ca în Rusia.

Sunt trei categorii de cerșitoriiUnii, imediat ce a avut loc un foc mainare, umblă din sat în sat, și vorbă să fiă, lună banî pentru bieții incendiați.

Alții sedau drept emigrați în Siberia sêu în Maciuria, și în sfîrșit a treia categorieă schabă specialitatea lor de cerșitor după vremri; ei ar puté fi numiți, dēcă politica n'è fi monopolizat aces epitet, partidul cerșitorilor oportuniști. Tômna sunt victemele gîndinei sêu ale relei recolte; primăvara, sût orbi sêu schiloți, sêu călugări cari strîș parale pentru vre-o biserică.

Domnii abonenți, cari încă nu și-au reînôit abonamentul, să binevoiescă a-l reînôi neamănat ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a țiarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Căalendarul septemanei IANUARIE. are 31 țile. GERAR.

Table with 3 columns: Day, Calendar (Julian), Calendar (Gregorian). Rows include Dum, Lunî, Marți, Mer., Joi., Viner, Săm.

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anul visect 1900.

A apărut și se pôte procura dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindâr au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul fôrte bine reușit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sêrbătorile și alte țile schimbătore, calculul sêrbătorilor mari, posturile deslegarea postului etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table with 3 columns: Measure, Quality, Value (Austrian). Rows include H. L., Grâu cel mai frumos, Grâu mijlociu, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Instrument, Value. Rows include Renta de corône ung., Impr. câil. fer. ung., Oblig. câil. fer. ung., etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Ianuar 1900.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include nota rom. Cump., nota rom. Vând., etc.

Têrgul de rimători din Steimbracă.

Starea rimătorilor a fost la 8 de 23,697 capete, la 9 Ian. au at 64 capete și au eșit 537 capete rënd la 10 Ian. un număr de 23 134 etc.

Se notéză marfa: ungrêscă veche a dela 82—83 fil. mară ungrêscă a dela 85—88 fil. de mijloc 84—85 fil. ușôră dela 82—84 — Sêrbescă: grea 83—85 fil., de loc 82—83 fil. ușôră: 80—82 fil. gramul.

Cursul lezurilor private din 9 Ian. 1900

Table with 3 columns: Item, 1900, 1900. Rows include silica, edit, ary 40 fl. m. c., etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta din 9 Ian. 1900.

Table with 4 columns: Item, Quality, Price per 100, Price per 100. Rows include Săminte, Bănățeneș, etc.

Știri locale.

Știri locale: Luteră ungar., transilvană, bânățenă, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Advertisement for Nicu A. Popovici, Doctor în drept, avocat, Encwesci, Strada Dionis.

Nr. 39—1900

**PUBLICAȚIUNE.**

Se provăcă toți posesorii de câni de pe teritoriul orașului Brașov, ca spre scopul conșcrierii cânilor de anul 1900, se ia dela oficiul orașănesc de dare până în 30 Ianuarie a. c. în primire foile de însinuare, și provădute cu datele recerute, să le așternă aceluiași oficiu, cel mult până în 8 Februarie a. c.

Pentru acei posesori de câni, cari nu pot scrie, se provăd foile de însinuare, pe temeiul informațiilor lor verbale, de către oficiul orașănesc de dare cu datele recerute.

Acei, cari indecursul anului ajung în posesiunea unui câne, se îndatoréză, ca pe basa fôiei de însinuare să arate indecursul de 3 zile oficiului orașănesc de dare, că posed câne.

Intrelăsarea însinuării cânilor se pedepsește, în sensul statutului de câni, cu pedepsă dela 50 cr., până la 50 fi., séu cu arestul corăspundător.

Brașov, 3 Ianuarie 1900.

Oficiul de dare orașănesa.

2 2823.



**Albuminul nutritiv**

1 Kilo Tropon nutrește în așa mare măsură, ca și 5 Kilo carne séu 180—200 ouă. Tropon se prefăce în corp, în sânge, fără a produce grăsime. Intrebunțând Tropon regulat, are de efect o întărire însemnată atât la cei sănătoși cât și la cei debili. Se pôte adăuga la orî și ce mâncare, fără ca sei alterede gustul. Prețul convenabil, ca oî și cine sel pôtă procura.

Se capătă la farmacia și droguerii.

Tropon-Werke-Mülheim-Rhein.

Representanța generală pentru Austro-Ungaria:

M. Winkler, Wien 5, Wienstr. 55.

**SIGHIȘORA** oferă streinilor un loc plăcut de petrecere în casa cea nouă a Reuniunii de industrie, unde se află

**RESTAURAȚIA** arangiată și condusă după cel mai nou sistem.

**BERE de Pilsen,**  
Vinuri din pivnițele lui Teutsch,  
**Cafenea,**  
**Billard, Cofetăria,**  
**CAFENEA pentru Dame.**

**Marele magazin de încălțăminte a lui**

**I. Sabadeanu în Brașov,**  
(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungari și România un renume bun. Recomandă onor. public

**marele assortiment de încălțăminte, de solide și moderne,**

garantate pentru bărbați, dame și copii, pentru mire și mirésă, pentru dans, gimnastică, casă și pe liere (lucrătore) etc. etc. tôte cu prețuri fôrte moderate, ce se pôte vedé, din consemnarea prețurilor cător-va precum urméză:

**Pentru bărbați:**

Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă	dela fl. 2.95 în sus
" " " " în besățuri, cu s. fără nast.	fl. 3.50 "
" " " " " cu șinóre "	fl. 4.— "
" " " " séu postav și cu pele în jur de iarnă	fl. 4.50 "
" " " " " lac rus. "	fl. 5.— "
" " " " de mânușe lac de salon fine	dela fl. 4.80 "
" " " " vachs franțuz. cusute în beset fine	fl. 5.50 "
Pantofi de pele vachs în cuie lucrate	fl. 3.— "
" " " galbene	fl. 3.60 "
" " " lac salon fine cusute	fl. 4.50 "
Cisme lungi de pele juft rus. talpă duplă	fl. 7.50 "
" " de postav de stiria cu pele în jur	fl. 7.50 "
" de drum peste ghete de purtat, din postav	fl. 4.— "
" de copii mici fl. 2.60, de copii mari	fl. 2.80 "
Galoci de bărbați de Viena	fl. 2.— rusesc "
Șoșoni " " "	fl. 3.80 "
Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus.	fl. 1.25 "
" de pânză rusescă grosă cu talpă de pele	în tinte lucr. pânză neagră séu cafenie cu vârfuri
Pantofi de casă de pele, ori păslă, de stofă	fl. 1.— "

**Pentru dame:**

Ghete de pele patentă séu vițel în besăț cu gumă	dela fl. 2.85
" " " Gems " " besăț cu gumă	dela fl. 2.85
" " " " " vîrfuri de lac	dela fl. 2.85
" " " " " în bes. cu șinóre	fl. ?
" " " " " nasturi	fl. ?
" " " " " mânușe cu lac salon în jur, fine	fl. ?
Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie	fl. ?
" " " galbenă	fl. ?
" " " fine pentru dans ușore	fl. 1.50
" " " de lac salon pent. dans, ușore	fl. 2.00
" " atlas séu mătasă albă pen. mirese	fl. 2.20
" " lac cu spangen pentru stradă	fl. 3.50
" pentru gimnastică negri séu cafenie talpă de gumă	dela fl. 1.20
" de pânză rus. grosă, neagră séu cafenie în cuie p. gimn. stradă și atelier	dela fl. 1.16
" pentru casă, de stofe de păslă, de pele	fl. —.90
Ghete de Brûnel cu gumă	fl. 2.80
Pantofi de Sialon cu șinóre și lac	fl. 2.—
Ghete de pele pentru fetițe mai mari	fl. 2.60
" " " " " mici	fl. 1.60
Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	fl. 1.20

**Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii, în diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse.**

Specialități încălțăminte de lues fabricate: în Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colori și fațon modern se află în mare alegere și se pôte comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumite fabrici de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numita firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

**Reparaturi și comande după măsură se primesc și efectueză prin un măestru dibaciă cu prompteță.**

Comanda din afară de Brașov se efectueză prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înapoiază valoarea. — La comande din afară trebuie următorele arătat de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit séu rotund? în besetz séu simplu? cu talpă grosă séu subțire. Ca măsură se pôte trimite un papuc vechiă cu posta ca: „Muștră fără balore“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea numărul încălțăminte, care cumpărătorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum pôte ori și ce laic lua măsura piciorului cu centimetru, séu cu o fâșă de hărtiă măsurând partea piciorului pe din lăuntru dela mijlocul călcăiului până la vârful degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăi și peste pulpe, trimițând acésta măsură prin epistolă se pôte efectua comanda după dorință.

**500 fl.** plătesc celui ce va mai căpeta vre-odată durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după-ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla,** o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebît). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1.

Să se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denuștări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. — Se capătă în Brașov la farmacia d-lui Victor Roth. 13—13.595.

Pe terenul dinaintea Porții vamei este deschis în tôte zilele din 1 Ianuarie 1900 dela 10 ore a. m. până la 10 ore séra.

**Panopticul și museul anatomic** de primul rang al lui **Wilhelm Winter din Timișóra,** care constă din figurî de cêră (mărime naturală), care se mișcă mecanic. Grupe istorice și rasse de popóre din totă lumea. Busturi de-ale persónelor celebre, între cari împêrați și regi. — O mumie p ruană veritabilă etc. etc — Un museu anatomic de cêră constând din sute de preparate și figurî. — O Panoramă grandioasă cu 100 sticle, reprezentând evenimentele cele mai noue ale țilei.

În fie-care Lună museu anatomic pentru Dame. Cu tôte stima **Wilhelm Winter.**

2—3820.

**6 fl. 6 SENSATIE** face ciasornicile nouă inventate **Original Genfer Goldin-Remontoir** (Savonette) cu cea mai fină mașinărie antimagnetică de nichel Ciasornicile sunt așa de splendid și elegant lucrate, că nici ómenii esperți nu le pot deosebi de cele veritabile de aur. Capacurile ciselate admirabil, nu sunt supuse schimbării. — Pentru mersul regulat se dă o garanție în scris pentru trei ani.

**Prețul unui ciasornic 6 fl.** Lanțuri de ciasornice Goldin, fațon Sport, Marquis séu Pancer per bucată 1 fl. 50 cr.

Pentru fie-care ciasornic gratis un etui de piele.

Ciasornicile Goldin în urma siguranței ce ofer, sunt întrebunțate de cei mai mulți ampoliți la căile ferate din Austro-Ungaria. Se pot procura numai dela depoul central **Anton Rix & Bruder, Vien, II. Praterstrasse 16.** Trimiterea cu rambursă.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la librăria Nic. I. Ciurea și la Eremias Nepoții.

.....OOOOO Serviciu real și solid. OOOOO.....

# A D O L F F. M A Z A N E K

Depositul fabricii de postavuri,

BRĂȘOV, Strada porții Nr. 24.

Recomandă Depositul bogat asortat cu **stofe de modă** pentru BARBAȚI și anume: KAMGARN, CHEVIOTTE, LODEN, **stofe negre** STRICH, KAMGARN, KÖPER și PIQUET, TOSKIN, PERUVIENE, POSTAVURI pentru BILARD, FLANELE, COVORE, STRAE, ȚOLURI pentru CAI, PLEDURI pentru BARBAȚI și DAME.

Deși prețurile s'au urcat cu 5%, eu vînd tóte articolele cu prețurile ieftine de până acum.

(3-3).

.....OOOOO Postavuri pentru trăsuri în tóte colorile. OOOOO.....

Prețuri ieftine, serviciu solid.

## De Anul nou

recomandă **depositul** bogat asortat cu **haine gata**, pentru bărbați și copii și adulți din stofe fine, indigene și streine, precum și albituri, pălării, umbrele și cravate, cu prețurile fabricii, fôrte ieftine.

Successorii I. ASCHER

Brașov, strada Porții nr. 1.

12-16.807.

Asortiment bogat.

## Femeile din Viena au a frumseța lor

în prima linie întrebunțării celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect



### Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, *capătă o coloră sănătoasă a feței, teint frumos fără încrețituri* până la bătrânețe, depărtăză pistrui, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și tóte neurătenile pielei, despre ce se garantéază, séu se dá bani înderét.

S'a aplicat acesta pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pòte dovedi cu atestate și epistole de recunoscință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumsețe séu inventat și érași au dispărut. Prețul unui borcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

**Laptele Pompadour** dá pielei o albă ca laptele, care remâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

**Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.**

A se adresa cu conțiență la WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Pratersstrasse Nr. 14. — În Budapesta la IOSIF TORÓK Königsgasse Nr. 12, în Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „la ursă” lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER. — Pachetele sunt plombate. 12-579.

## Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vădit necesită să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplate mici pentru muncă.

Eu sunt imputernicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adică:

- |   |  |
|---|--|
| 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză,     | 1 lingură de argint pentru lapte patent american,        |
| 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată, | 2 ciocănele de argint pentru spart ouă, patent american, |
| 6 linguri de argint patent american,                  | 6 cesci Victoria englezesel,                             |
| 12 lizgurițe de argint pentru cafea patent american   | 2 candelabre de masă,                                    |
| 1 lingură de argint pentru supă patent american,      | 1 strecurătoare pentru ceai,                             |
|   | 1 zaharniță,   |
|   | 44 bucați la un loc fl. 6.60                             |

Tóte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează co órea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantéază.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă**, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa în trimis bani înapoi, nimenia însă să nu treacă cu vederea o asu-neă acesta favorabilă, de ași procura această garnitură pomposă, care cu deosebire se potrivește pentru

## Cadouri pentru Crăcun și anul nou!

Depou numai la

**A. HIRSCHBERG-S**

Exporthaus der vereinigten amerik Patent-Silber-warenfabriken.

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/II.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

6-10.472.

**Estras din scrisorile de recunoscință.**

Sunt fôrte mulțamit cu trimiterea garniturii, și s'emi mai trimiți încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Bánffy.

Ce mi-ați trimis, am primit și sunt fôrte mulțamit

Gaád, (Ungaria) 1 septemvrie 1895.

Contesa C. Chotek-Guden is.

Garnitura am primit, sunt fôrte mulțamit. Trimiteti din nou mai multă.

Budapesta, 11. Strada principală.

Dr. Alois Pakert, medic militar c. și r

## Kathreiner

• veritabil numai în cunoscutele

### Pachete-Kathreiner!

Nici odată însă deschis ori în pachete imitate cu scopul de ale reduce.

**Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner** este cel mai gustos, unic sănătos și tot odată cel mai ieftin surogat la cafeaua de boane.

**Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner** se bea în sute de mii de familii cu plăcere și succes crescând.

**Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner** suplinește în modul cel mai bun cafeaua de boana acolo, unde din considerații sanitare aceasta e oprita de medici.

Z. rumänisch IIIb.